

УОЛТ УИТМАН ГОРДА МУЗИКА НА БУРЯТА

Превод от английски: Владимир Свинтила, 1992

chitanka.info

1.

Горда музика на бурята,
пориви, препускащи така свободни, свирейки през
прериите,
строг звук, издаван от върхарите в леса —
планински вятър,
персонифицирани неясни сенки — вие, скрити някъде
оркестри,
вий, серенади на видения с чевръсти инструменти,
които съчетавате във ритми на природата
езиците на всичките народи,
вий, корди изоставени от най-пространни
композитори,
вие, безформени религиозни волни танци от
Ориента,
вий, обертонове на ручей и гърмове на водопади,
вий, звуци на далечни оръдейни изстрели, на конници
в галоп,
ехо от лагери с разнообразни призови на рогове,
които шумно се стълпявате, изпълвате нощта
и мене мощно ме превивате, нахлувате
в самотната ми спалня — защо ме завладявате?

2.

Излез напред, мой дух, и нека всичко друго се
отдръпне!

Чуй, не се отпускай, те към тебе се стремят
разделят се среднощ, нахлуват в мойта спалня,
за тебе пеят и танцуват те, душа.

Празничната песен,
дуетът на жениха и момата, сватбен марш,
със влюбени уста и със сърца на влюбени,

налетя със любов догоре, поруменелите страни,
ухания,
гъмжащият кортеж, изпълнен със приятелски лица
на млади и на стари, прибавени към чисти
тонове
на флейти и на арфи, свирещи кантабиле.

Сега високо приближават барабаните!
Победа! Не виждаш ли в барутен пушек знамената
изпокъсани, но устремени? Разгрома на
обърканите?
Не чуваш ли вика на армията победителка?

(О, душа, риданията на жените, стоновете на
ранените
в агония, пращането и пукота на пламъците,
черните развалини, превърнатите в пепел градове,
панахидите и отчаянието на човечеството!)

Сега антични и средновековни песни ме изпълват,
аз виждам, слушам старите арфисти на
празниците в Уелс,
аз чувам: минезингерите пеят своите любовни
съчинения,
чувам минестрелите и трубадурите
от европейското Средновековие.

Сега големи органи звучат във тремоло, додето са
отдолу
(звучат те като скритите опори на земята,
върху които при появата си тези звуци отпочиват
и от които литвайки напред все пак зависят
и формите на красотата, грацията, силата,
цветята,
багрите, които знаем, зелени остриета на
треви,
запели птици и деца, които скачат и играят,

облаците във небето горе). Широката основа
устоява
и пулсът и не се прекъсва, тя къпе и поддържа
всичко,
материнство е на всичко друго
и с нея всеки инструмент е в многобройността:
актьорите с играта им и музикантите от цялата
земя,
тържествените химни, литургиите, които будят
обожание,
най-страстните сърдечни песни, скръбните апели,
безмерните и нежни вокализми на столетията,
за тяхното поставяне светът предлага своя цял
диапазон
от ветрове и лесовете и от могъщи океани,
сложен нов оркестър, който свързва климатите и
годините,
десетократен обновител, което във отдавна
миналите дни
поетите наричали са Парадизо, блуждението подир
туй,
безкрайната раздяла, завършека на скиталчеството
подир туй
и краят на пътуването, завръщането у дома
и сливането на човека и изкуството с природата
отново.

(Tutti! За земята и за небето също!
Диригентът всемогъщият, подаде с палката си
знак!)

Мъжествената строфа за жениха на земята
и отговорът на невестите.
Езикът на цигулките.
(Аз мисля, о, езици, че изказвате това сърце,
защото то само не може да се изрази, това
сърце,

което мисли и копнее, само че не може да се изрази!)

3.

От малък ти знаеш, о, душа,
как всички звуци се превръщаха за мене в музика,
гласът на майка ми в приспивни песни и във химни
(гласът, о, нежни гласове, любими гласове на
паметта,
последно чудо, скъпи майчини и сестрини ми
гласове),
дъждът, порасналото жито, бризите сред
класовете,
отмереното биене на морските вълни върху брега,
чуруликащата птица, високото пицене на сокола,
нотите на диви птици във нощта
във нисък полет, мигриращи на Юг и Север,
псалмите на селската черкова или сред кичестите
дървеса,
събранието на открито, цигулките във кръчмата,
веселието, дълго пятата моряшка песен,
налягалите крави, блеещи овци и пеенето сутрин на
петела.

Всички песни на страните край мене се събират —
германски песни на приятелството, виното и
любовта,
ирландските балади, весели хора и танци, английски
трели,
шотландските мелодии и френските шансони
и над всичко италиански несравними канцонети.

На сцената, и бледа във лицето, със трагична
страст
застава Норма във ръката си с кинжал.

Аз виждам неестествения блясък във очите на
Лучия,

*косата ѝ се спуска върху раменете, буйна и
разплетена.*

*Аз виждам Ернани да се разхожда в своята градина
в ухание на нощни рози, грейнал, хванал своята
невеста
за ръката, как чува пъкления зов, обета гибелен на
рога.*

*Към сабите, които се кръстосват, към сивите коси,
открити под небето, върви най-ясен електричен бас
и баритон на този свят, дуо тромбони, Либертад
завинаги.*

*От хвърлените гъсти сенки на испански кестени,
от старите дебели манастирски зидове една
печална песен,
песен на изгубена любов, факелът на младостта и на
живота,
терзан до отчаяние, песен на умирация лебед —
сърцето на Фернандо е разбито.
Като се буди от скръбта си, съвзела се Амина пее,
обилни като звезден куп и ясни като утринни лъчи
са потоците на радостта ѝ!*

*(Дамата на изобилието идва,
блестящото кълбо, контраалто на Венера,
цъфналата майка,
сестра на висши богове, самата Олбъни аз чувам!)*

4.

*Аз чувам тези оди, опери, симфонии, във „Вилхелм
Тел“
долавям музиката на разбунения гняв в народа,
аз чувам „Хугенотите“ на Майербер, „Пророкът“,
„Робърт“, „Фауст“ на Гуно и „Дон Жуан“ на
Моцарт.*

Чувам танцовата музика на всички нации,
валсът с нежните му стъпки, със замирането му,
което пълни ме със щастие,
болерото на звънтящите китари и на тракащите
кастанети.

Аз виждам и религиозни танци, новите и старите,
чувам звуци на еврейска лира,
виждам кръстоносците да маршируват, носейки
огромен
кръст високо под войнстващия екот на цимбалите,
дървиши чувам монотонно да припяват,
да прекъсват песента си с фанатичен вик,
да се въртят около себе си, да се обръщат винаги
към Мека,
аз виждам танците на транса на перси и араби,
стонове във Елевзи, дом на Перес,
виждам аз съвременните гърци да танцуват,
чувам как те пляскат със ръце като приклякат,
чувам равномерно потропване на техните крака.

Отново виждам старите дивашки корибатски
танци —
изпълнителите им взаимно се раняват,
аз виждам римската младеж, която при пищенето
на флажолети
хвърля и улавя своето оръжие, пада на колене,
отново
се изправя.

Чувам как от минарето вика муезинът, виждам
молещите се
без проповед и без формалности, без аргументи и
слова,
но мълчаливи, странни, всеотдайни, извисени,
с пламнали чела и израз на екстаз върху лицата.

*Чувам аз египетската арфа с много струни,
първичните мелодии на нилските лодкари,
светите химни на Китайската империя,
аз чувам деликатни звуци за самия император
(почукване върху дърво и върху камък),
или индуска флейта, тълпа от баядерки.*

5.

*Но Азия и Африка ме изоставят,
Европа ме владее, свири върху мен.
Големи органи, оркестри чувам, състезание на
гласове,
строг химн на Лутър Ein feste Burg ist unser Gott,
Росиновата Stabat mater dolorosa,
или летяща горе в катедралата,
неясна поради разкошната си стъклопис,
изпълнена със скърби Angus Dei Gloria in Excelsis.*

*Композитори! Могъщи ми Маестрос!
И вие, нежни ми певци от старите страни,
сопрани, баси и тенори —
за вас един нов бард от Запад пее,
изпраща своята почтителна любов.*

*(Към теб отвежда той, душа, към теб отвежда
всеки усет,
всяка гледна точка и предмет, но мисля засега,
че звукът към теб отвежда преди всичко друго!)*

*Аз чувам песнопенията на децата в лондонската
катедрала
или под извисения таван на някой колосален хол
симфониите чувам, ораториите на Бетовен, Хендел,
Хайдн,
сътворението със вълни като божествена наметка
ме измива.*

*Дай ми, нека задържа във мене всички звуци
(като се боря лудо да крещя),
със всички звуци на Вселената ме изпълни,
със тътена си, о, Природо, надари ме,
със бури, с падащи води, със ветрове,
със опери и с песни, с маршове и с танци
буквално мене ти налей, защото аз ще ги приема
всички.*

6.

*Тогава меко се събудих
и като чаках и разпитвах музиката на съня си,
и като питах спомените, бурята с гнева
и всички песни за сопрани и тенори,
религиозните, изпълнени със транс ориенталски
танци,
различните и нежни инструменти, органовите
диапазони
и всеки безискусен плач на обич, скръб и всеки
погребален плач, аз казах на душата си, безмълвно
любопитна, от моето легло във спалната ми стая:
„Ела, защото аз намерих ключа, който търсих
дълго,
и нека да излеземе навънка, освежени от деня,
и радостно да поздравим живота като изходиме
света,
от днес нататък хранени от нашия небесен сън!“*

*Освен туй казах: щастлива си, душа,
че туй, което чу, не беше звук на ветрове,
ни сън на разгневена буря, ни остър писък,
ни плясък на криле на океански ястреб,
и нито вокализъм някакъв от слънчева Италия,
нито тържествен немски орган,
ни състезание на гласове и нито упражнение в
хармония,*

*ни строфи на невести и женихи,
ни маршове на преминаващи войници,
ни флейти, нито арфи, нито пък сигнал с тръба от
лагер,
а нов, за теб създаден ритъм,
поеми, свързващи с мостове живота и смъртта,
изригнати не само във нощта, недоловими,
ненаписани,
които, нека да излезем вън, на откровена светлина
и да ги напишем!*

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.